

Presuda mi je uručena preporučenom poštom dana 24.jula 2014. godine

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ПРВИ ОСНОВНИ СУД У БЕОГРАДУ
7. П. бр. 11505/14
Дана 26.06.2014. године
Б Е О Г Р А Д

У ИМЕ НАРОДА

ПРВИ ОСНОВНИ СУД У БЕОГРАДУ, судија **Марина Бркић**, судија појединац, у парници тужиоца **Драгослава Ивановића**, из Београда, ул. Виноградски венац бр. 19/2, против туженог, **Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање**, Београд, ул. Др Александра Костића бр.9, ради накнаде штете, вредност предмета спора 336.350,53 динара, након одржане главне и јавне расправе закључене у присуству тужиоца и одсуству уредно позваног туженог, на рочишту одржаном дана 26.06.2014. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ приговор апсолутне ненадлежности Првог основног суда у Београду, у делу захтева који се односи на исплату пензије.

ОДБИЈА СЕ предлог за прекид овог поступка.

Тужба тужиоца у делу којим се тражи да суд донесе решење о пензионисању свођењем Решења СП бр. 503869 УП-1 од 05.12.2007. године, које је донето по војним прописима, на Решење по прописима Републике Србије, са даном затеченог стања 31.12.2007. године и вредности бода 9,40, **ОДБАЦУЈЕ СЕ**.

УСВАЈА СЕ тужбени захтев тужиоца **Драгослава Ивановића** из Београда и обавезује тужени **Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање**, Београд да тужиоцу на име мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије за период од 01.01.2008. године до 31.03.2013. године исплати износ од **336.350,53** динара са законском затезном каматом и то:

- за март 2009. године износ од 5.133,86 динара са законском затезном каматом почев од 20.04.2009. године као дана доспећа па до коначне исплате,
- за април 2009. године износ од 5.133,86 динара са законском затезном каматом почев од 20.05.2009. године као дана доспећа па до коначне исплате,

- за новембар 2012. године износ од 5.890,45 динара са законском затезном каматом почев од 20.12.2012. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за децембар 2012. године износ од 5.890,45 динара са законском затезном каматом почев од 20.01.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за јануар 2013. године износ од 5.890,45 динара са законском затезном каматом почев од 06.02.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за фебруар 2013. године износ од 5.890,45 динара са законском затезном каматом почев од 06.03.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за март 2013. године износ од 5.890,45 динара са законском затезном каматом почев од 06.04.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за април 2013. године износ од 6.007,89 динара са законском затезном каматом почев од 06.05.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за мај 2013. године износ од 6.007,89 динара са законском затезном каматом почев од 06.06.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за јун 2013. године износ од 6.007,89 динара са законском затезном каматом почев од 06.07.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за јул 2013. године износ од 6.007,89 динара са законском затезном каматом почев од 06.08.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за август 2013. године износ од 6.007,89 динара са законском затезном каматом почев од 06.09.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за септембар 2013. године износ од 6.007,89 динара са законском затезном каматом почев од 06.10.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за октобар 2013. године износ од 6.035,86 динара са законском затезном каматом почев од 06.11.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за новембар 2013. године износ од 6.035,86 динара са законском затезном каматом почев од 06.12.2013. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за децембар 2013. године износ од 6.035,86 динара са законском затезном каматом почев од 06.01.2014. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за јануар 2014. године износ од 6.035,86 динара са законском затезном каматом почев од 06.02.2014. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за фебруар 2014. године износ од 6.035,86 динара са законском затезном каматом почев од 06.03.2014. године као дана доспећа па до коначне исплате,
 - за март 2014. године износ од 6.035,86 динара са законском затезном каматом почев од 06.04.2014. године као дана доспећа па до коначне исплате,
- све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Ставља се ван снаге решење 7П бр. 3137/11 од 30.05.2014. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Београд да тужиоцу Драгославу Ивановићу из Београда на име трошкова парничног поступка исплати износ од 33.040,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Образложење

Тужилац је поднео тужбу суду дана 16.02.2011. године, одређеним тужбеним захтевом од 05.07.2012. године којим је тражио да суд усвоји тужбени захтев. Навео је да је корисник права на старосну пензију по решењу Фонда СОВО почев од 01.01.1999. године у проценту 85% пензијског основа коју чини плата по чину и положају, плата по стажу и војни додатак који је имао у часу престанка војне службе. Тужилац истиче да је тужени селективно примењивао закон на његову штету, јер према Уредби Фонд СОВО врши исплату пензија и других новчаних давања и њихово усклађивање са Законом и прописима донесеним у складу са Законом. Такође, прописано је да пензија, новчана накнада за телесно оштећење, додатак за помоћ и негу стичу се и доспевају даном испуњења услова, а утврђују се у месечном износу и исплаћују се уназад. Ступањем на снагу Закона о Војсци Србије („Сл. гласник РС“ бр. 116/2007) дана 01.01.2008. године утврђено је у члану 193. да се усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању на снагу овог закона врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање. Сходно наведеној одредби РФ ПИО је својим решењем о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године 01 бр. 181-431/08 од 25.01.2008. године, ванредно извршио усклађивање пензија, вредности општег бода за 11,06 % у односу на усклађену вредност општег бода и то почев од 01.01.2008. године. Иако је Фонд СОВО, сходно чл. 193 ст. 1 Закона о Војсци Србије и одредби чл. 5 Уредбе о начину остваривања и престанка права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника, био дужан да тужиоцу, по службеној дужности ванредно усклади пензију за 11,06% од 01.01.2008. године, то није учинио, као ни РФ ПИО након што је преузео исплату корисницима војних пензија од 01.01.2012. године, услед чега тужилац трпи штету. На основу свега наведеног предложио је да суд усвоји тужбени захтев

Тужени РФ ПИО је у поднеску од 02.04.2014. године и током поступка истакао приговор апсолутне ненадлежности суда за поступање по тужби. Захтев за остваривање права на ванредно усклађивање пензије за 11,06 % представља управну ствар коју решава директор Фонда у управном поступку, а ово на основу члана 2. став 1. и 4. Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника (Сл. лист СРЈ бр. 36/94 и 42/02). Предложио је да суд одлучи да сам не решава о претходном питању – праву тужиоца на ванредно усклађивање пензије за 11,06% и одреди прекид поступка, а ово до достављања решења надлежног органа о стицању права на ванредно усклађивање пензија, имајући у виду пресуду Управног суда У. 9374/13 од 22.07.2013. године. Тужени је оспорио основаност тужбеног захтева у целисти. Наиме, решење о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчане накнаде од јануара 2008. године 01 бр. 181-431/08 од 25.1.2008. године донело је лице овлашћено за заступање Републичког фонда ПИО и односи се на кориснике права код овог Фонда, а не и на кориснике права код Фонда СОВО. У тачки 1. наведеног решења одређено је да се овим решењем усклађују пензије, вредност општег бода и новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из члана 224. Закона о ПИО, од 01.01.2008. године за 11,06 %. У тачки 2. истог решења наведено је да се пензије и новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу усклађују са процентом из тачке 1. овог решења у односу на усклађену пензију и новчану накнаду по решењу о усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од октобра 2007. године. (Сл. гласник РС бр. 99/2007). Дакле, ванредно усклађивање се односи на 2007. годину и исто се не може применити на усклађивање војних пензија које су за 2007. годину усклађене према Закону о војсци Југославије два пута и то 01.07.2007. године, повећањем вредности бода са 8,740 динара на

9,020 динара и 01.01.2008. године повећањем вредности бода са 9,020 на 9,400 динара. Из наведеног неспорно је да корисници војних пензија нису били у систему пензијског и инвалидског осигурања у Републици Србији када је у питању начин усклађивања пензија. Даље је истакао да су Фонд СОВО и РФ ПИО два различита и засебна правна лица која врше исплату пензија својим корисницима према решењима (управним актима) која доносе овлашћена лица сваког фонда за себе. Циљ и стварни смисао Решења о ванредном усклађивању пензија од 25.01.2008. године је да се пензије корисника Фонда запослених повећају за проценат који обезбеђује да се износ просечне пензије доведе до нивоа од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години. У прилог изнетог, тужени је указао и на одредбу члана 75. Закона о изменама и допунама закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“ бр. 85/2005 од 29.6.2005. године) којом је прописано да уколико просечни износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћен за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије доведе до нивоа од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћених у претходној години. Како је у 2007. години у Републици Србији просечна зарада без пореза и доприноса износила 27.759,00 динара, а просечна пензија корисника у Републичком фонду ПИО износила је 14.996,00 динара, што је 54,02 % од износа просечне зараде, решењем Републичког фонда ПИО од 25.01.2008. године извршено је ванредно усклађивање пензије за 11,06% и на овај начин је обезбеђено да се износ просечне пензије корисника овог Фонда доведе на ниво од 60% просечне нето зараде. Према томе, законом прописано ванредно усклађивање које је извршено од 01.01.2008. године последица је кретања висина пензије током 2007. године у Републичком фонду ПИО и не може се применити за кориснике Фонда СОВО. Тужени је става да суд у парничном поступку није надлежан да утврђује да ли су пензије корисника осигурања преко Фонда СОВО у претходној години биле мање за наведени проценат, односно да ли су се уопште за кориснике Фонда стекли услови за усклађивање пензија, као ни да ли би за кориснике Фонда СОВО наведено усклађивање било извршено баш у траженом проценту од 11,06, те самим тим ни да ли је Фонд СОВО поступао у складу са Законом или не, јер је све како је већ напред наведено ствар управног поступка или евентуално управног спора. С обзиром на постављени тужбени захтев, тужени указује да нема места примени решења Републичког фонда за ПИО на кориснике пензија код Фонда СОВО и из разлога што војне пензије нису испуњавале услове за ово повећање. Наиме, просечна пензија војних корисника у 2007. години износила је 95,20% од износа просечне зараде запослених на територији Републике односно далеко више од законом утврђеног минимума од 60%. Да корисници војних пензија немају право на ванредно усклађивање пензија по Решењу Републичког фонда ПИО од 25.01.2008. године одлучио је и Управни одбор Фонда СОВО својом одлуком бр. 62960-5 од 29.9.2011. године. Тужени је такође истакао и приговор застарелости потраживања из члана 372. став 1. Закона о облигационим односима. У конкретном случају се ради о повременим новчаним потраживањима па се на застарелост потраживања треба применити одредба члана 372. став 1. ЗОО, будући да ова потраживања застаревају за 3 године од доспелости сваког појединог давања. Тужени је исто тако оспорио и постављени тужбени захтев у погледу законске камате и указао је да на повремена новчана потраживања затезна камата тече од дана када је суду поднесен захтев за њихову исплату, на основу члана 279. став 3. ЗОО. Предложио је да суд одбије тужбени захтев.

Међу парничним странкама нису спорне следеће чињенице:

- да је тужилац остварио право на старосну пензију и
- да тужиоцу пензија није ванредно усклађивана за 11,06 % почев од 01.01.2008. године.

Међу парничним странкама је спорно следеће:

- право тужиоца на ванредно усклађивање пензија за 11,06 у складу са Законом о војсци Србије и Законом о пензијском и инвалидском осигурању;
- право тужиоца на ванредно усклађивање пензија у складу са одредбом члана 75 Закона о изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, када се има у виду да су само пензије запослених пале испод 60% док су војне пензије биле просечно преко 90 % просечне зараде у Републици Србији;
- право тужиоца на исплату увећања, када се има у воду приговор застарелости потраживања и тврдња туженог да рок застарелости треба да почне да тече од исплате пензије за јануар 2008. године, те тврдња тужиоца да ово потраживање застарева у општем застарном року зато што се не ради о накнади штете већ о исплати неисплаћене пензије

Суд је у доказном поступку на главној расправи, ценећи спорне чињенице прочитао решења Фонда за социјално осигурање војних осигураника СП бр. 503869 УП-1 од 05.12.2007. године,; Одлуку бр 62960-5 од 29.09.2010. године, Одлуку министра одбране о усклађивању војних пензија за 2007. годину бр. 10506-3 од 20.03.2008. године; Решење републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање бр.181-5321/08 од 24.10.2008. године; преглед Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање од 02.04.2013. године просечне зараде без пореза и доприноса за 2007. и ванредно усклађивање 11,06% од 01. јануара 2008. године; одлуку бр 44466-3 од 24.10.2008. године, записник од 30.05.2014. године, па је на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, а у смислу члана 8. ЗПП-а утврдио следеће чињенично стање:

- да је решењем Фонда за социјално осигурање војних осигураника СП бр. 503869 УП-1 од 05.12.2007. године, тужиоцу усклађена пензија на 3321,970 бодова, односно 85,0% од пензијског основа почев од 01.08.2004. године према важећим елементима пензијског основа и на 4039,975 бодова, односно 85,0% од пензијског основа почев од 01.10.2005. године према важећим елементима пензијског основа;
- да је новчана вредност бода који је служио као основ за обрачун и исплату пензија војним пензионерима, до 31.12.2007. године износила 9,02 динара;
- да је дана 20.3.2008. године, Министар одбране донео Одлуку о усклађивању војних пензија за 2007. годину („Сл. војни лист“, бр. 13/2008 од 20.3.2008. године), којом је предвиђено да новчана вредност бода за обрачунавање пензија и других новчаних накнада корисника војних пензија од 01.01.2008. године износи 9,40 динара, односно новчана вредност бода је усклађена – повећана за 4,21% у односу на новчану вредност бода од 9,02 динара која се примењивала све до 31.12.2007. године;
- да је дана 25.01.2008. године, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање донео решење о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године („Сл. гласник РС“, бр. 20/2008) којим се усклађују пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из члана 224. Закона о пензијском и инвалидском осигурању од 01.01.2008. године за 11,06% и то тако што се пензије и новчане накнаде усклађују са наведеним процентом у односу на усклађену пензију и новчану накнаду по решењу о усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од октобра 2007. године, док се вредност општег бода усклађује са истим процентом у односу на усклађену вредност општег бода по решењу о вредности општег бода за октобар, новембар и децембар 2007. године и јануар, фебруар и март 2008. године;

- да је 29.09.2011. године Управни одбор Фонда СОВО донео одлуку бр. 62960-5 којом је утврђено да ванредно усклађивање војних пензија у висини од 11,06% почев од 01.01.2008. године, није основано, јер нису испуњени законом прописани услови и да се решење РФ ПИО 01 бр. 181-431/08 од 25.01.2008. године искључиво односи на усклађивање пензија корисника који право на пензију остварују преко тог фонда;
- да старосна пензија тужиоца, почев од 01.01.2008. године није усклађена за 11,06%, тако да је тужиоцу за период од 01.03.2008. године до 31.03.2013. године по том основу мање исплаћено укупно 336.350,53 динара, односно износ од 5.133,86 динара за март, април, мај, јун, јул, август, септембар, октобар, новембар и децембар 2009. године, јануар, фебруар, март, април, мај, јун, јул, август, септембар, октобар и новембар 2010. године, износ од 5.226,33 динара за децембар 2010. године и јануар, фебруар и март 2011. године, износ од 5.512,83 динара за април, мај, јун, јул, август, септембар 2011. године, износ од 5.579,32 динара за октобар и новембар, децембар 2011. године, јануар, фебруар и март 2012. године, износ од 5.775,12 динара за април, мај, јун, јул, август и септембар 2012. године, износ од 5.890,45 динара за октобар, новембар и децембар 2012. године и јануар, фебруар, март 2013. године, износ од 6.007,89 динара за април, мај, јун, јул, август и септембар 2013. године, износ од 6.035,86 динара за октобар, новембар и децембар 2013. године и јануар, фебруар и март 2014. године, (утврђено на основу обрачуна достављеног од стране тужиоца према вредности бода 9,40)

Наведене чињенице утврђене су на основу неспорних навода странака и изведених доказа. Наиме, писмене доказе суд је прихватио јер се ради о одлукама органа надлежних за њихово доношење, а налазећи да истинитост њихове садржине ни на који начин није доведена у сумњу.

Примењујући материјално право на утврђено чињенично стање релевантно за одлучивање у овој правној ствари, суд је оценио:

Тужбени захтев тужиоца је делимично основан.

Суд је, најпре, одлучивао о истакнутом приговору апсолутне ненадлежности парничног суда за поступање по тужби, с обзиром на то да захтев за остваривање права на ванредно усклађивање пензије за 11,06% по наводима туженог представља управну ствар која се решава у управном поступку и оценио да је с обзиром на постављени тужбени захтев истакнути приговор делимично основан.

Наиме, одредбама члана 193. став 1. Закона о војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09 и 101/10) прописано је да се усклађивање износа пензије војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању на снагу овог закона, врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Одредбама члана 5. Уредбе о начину остваривања и престанку права из пензијског и инвалидског осигурања („Службени лист СРЈ“, бр. 36/94 и 42/02) било је прописано да се пензије и друга примања војних осигураника усклађују по службеној дужности, као и да ће се појединачна решења о усклађивању пензија и других примања војних осигураника издавати на захтев војних осигураника.

Имајући у виду наведено произлази да се пензије и друга примања војних осигураника усклађују по истој динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање и то по службеној дужности. У складу са тим, појединачна решења о усклађивању пензија и других примања морају бити донета само уколико војни осигураник то захтева, тако да издавање појединачног решења, на начин на који тужилац потражује својењем решења СП бр.503869 УП-1 од 05.12.2007. године, донето по војним прописима на решење по прописима Републике, није предуслов за исплату усклађене пензије, нити би за доношење наведеног решења био надлежан парнични суд, већ орган управе у управном поступку, те је у том смислу суд одлучио као у ставу трећем изреке пресуде, одбацујући у том делу тужбу.

Међутим, како је тужба у другом ставу тужбеног захтева усмерена на накнаду штете због неусклађивања пензије, на начин како је пензија усклађена цивилним пензионерима решењем Републичког фонда ПИО од 25.01.2008. године, суд је стао на становиште да се у том делу не ради о управној ствари, већ о спору за који је надлежан суд опште надлежности, јер доношење управног решења није ни обавезно, те је суд за овај део захтева одбио приговор апсолутне ненадлежности. Изнето правно схватање суда потврђено је и одлуком Уставног суда Уж. бр. 6017/2012 од 12.12.2012. године која је донета у поступку одлучивања по уставној жалби подносиоца Ивановић Богдана.

Суд је, применом одредбе чл. 223 став 1 у вези чл. 12 ЗПП-а одбио предлог за прекид поступка туженог до правоснажног окончања управног поступка, јер за решавање питања основаности захтева за исплату износа који се тужбом потражује по основу накнаде штете због неправилног рада државног органа не представља претходно питање о праву на накнаду којим би се евентуално решавало правноснажним и коначним појединачним решењем у управном поступку односно спору, с обзиром да право на накнаду произлази из самог закона, док би одлуке биле спроводбено-техничког карактера и донете само на захтев странке.

Решавајући о основаности тужбеног захтева, суд је пошао од одредбе члана 193 став 1 Закона о Војсци Србије, који предвиђа да се усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању овог закона на снагу, врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Члан 197 став 1 Закона о Војсци Србије прописује да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о војсци Југославије („Сл. лист СРЈ“, бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Сл. лист СЦГ“, бр. 7/05 и 44/05).

Чланом 261 став 1 Закона о Војсци Југославије, који је, као што је већ истакнуто, престао да важи 31.12.2007. године, тј. ступањем на снагу Закона о војсци Србије, предвиђено је било да се пензије усклађују почетком сваке календарске године са пензијама одређеним у претходној години. Ставом 2. истог члана прописано је било да се пензије усклађују тако што се као пензијски основ за раније остварене пензије узима плата која припада за одговарајући чин од кога се одређују пензије остварене у претходној години. Док је ставом 4. прописано да се пензије усклађене по овом члану од 1. јула текуће године на основу података из прописа о платама професионалних усклађују са кретањем номиналних плата професионалних војника одговарајућег чина. Пензије се усклађују и пре истека рока од 6 месеци, ако номинални раст, односно пад плата професионалних војника буде већи од 5 %.

Чланом 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском

осигурању („Службени гласник РС“, бр. 101/10) прописано је да Републички фонд ПИО од Фонда СОВО преузима послове обезбеђења и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, као и послове финансирања послова који су били у надлежности Фонда СОВО на дан 01.01.2012. године. Ставом 3 истог члана прописано је да ће даном преузимања послова обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, РФ ПИО преузети имовину, обавезе и запослене од Фонда СОВО, у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања. Ставом 4 истог члана прописано је да ће се обим и начин преузимања из става 3 овог члана ближе одредити актом Владе у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овог закона. Ставом 5 истог члана прописано је да се изузетно од става 3 овог члана, преузимање не односи на обавезе доспелих, а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада утврђених у чл. 193 ст. 2 Закона о Војсци Србије (“Сл. Гласник РС”, бр. 116/07 и 88/09), насталих до ступања на снагу овог закона за које ће се средства обезбедити у буџету РС у складу са законом и посебним актом Владе.

Регулишући шта се подразумева под обезбеђивањем и спровођењем пензијског и инвалидског осигурања став 2 истог члана предвиђа да се обезбеђивање и спровођење пензијског и инвалидског осигурања из става 1 овог члана, у односу на права из пензијског и инвалидског осигурања односи на право на пензију, право на додатак за помоћ и негу и право на новчану накнаду за телесно оштећење. Правом из пензијског и инвалидског осигурања сматра се и право на накнаду погребних трошкова. Став 3 истог члана прописује да ће даном преузимања послова обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, Републички фонда за пензијско и инвалидско осигурање преузети имовину, обавезе и запослене од Фонда за социјално осигурање војних осигураника, у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања.

Уредбом о обиму и начину преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника у Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС“, бр. 97/11) у члану 1 став 1 прописано је да се њоме уређује обим и начин преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника, у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање, у Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Члан 2 исте уредбе прописује да Републички фонд ПИО, сагласно Закону о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 101/10) преузима имовину, обавезе и запослене даном преузимања послова, обезбеђивање и спровођење пензијског и инвалидског осигурања и послова финансијског пословања који су били у надлежности Фонда СОВО.

У конкретном случају, током поступка је на несумњив начин утврђено да је тужиоцу решењем Фонда за социјално осигурање војних осигураника признато право на старосну пензију. Исто тако, утврђено је да је новчана вредност бода који је служио као основ за обрачун и исплату пензија војним пензионерима до 31.12.2007. године износила 9,02 динара, а да је почев од 01.01.2008. године новчана вредност бода за обрачун пензија војним пензионерима увећана на 9,40 динара, односно за 4,21% у односу на новчану вредност бода од 9,02 динара која се примењивала све до 31.12.2007. године. Независно од поменутог повећања – усклађивања пензија војним пензионерима, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је дана 25.01.2008. године донео решење о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године („Сл. гласник РС“, бр. 20/2008) за **11,06%**. Међутим, Фонд СОВО није вршио усклађивање пензија својим корисницима на начин како је то чинио Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

Подводећи утврђено чињенично стање под цитиране материјалноправне норме, суд је заузео становиште да је Фонд за социјално осигурање војних осигураника био у обавези да пензије војних осигураника усклађује по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање. Дакле, Фонд СОВО је био дужан да усклађује све доспеле пензије војних осигураника почев од 01.01.2008. године на основу одредбе чл. 75 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, у истом проценту у којем су пензије усклађен корисницима пензија у осигурању запослених (за 11,06%). Суд је нашао да је без значаја околност да приликом одређивања конкретног процента ванредног усклађивања пензија нису били узети у обзир износи војних пензија исплаћених у 2007. години, имајући у виду да су ти корисници пензија у погледу права на усклађивање пензија почев од 01.01.2008. године били укључени у општи систем пензијског и инвалидског осигурања, када је у питању начин усклађивања пензија. Изнето правно схватање суда потврђено је и одлуком Уставног суда Уж. бр. 8405/2013 од 04.12.2013. године која је донета у поступку одлучивања по уставној жалби поводом истог правног односа.

Из контекста изложеног произлази да је правни претходник туженог Републичког фонда ПИО, односно Фонд СОВО, који није ускладио износ пензија тужиоцу за 11,06% почев од 01.01.2008. године у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, проузроковао тужиоцу материјалну штету у виду спречавања увећања имовине у висини разлике између износа исплаћених пензија и износа пензија који је тужиоцу припадао да је примењено увећање од 11,06%.

Дакле, тужени РФ ПИО је, као правно лице које је правни сукцесор Фонда СОВО, одговоран за штету коју је његов правни претходник, орган Фонда СОВО, проузроковао трећем лицу, односно за штету коју је у конкретном случају претрпео тужилац, а која се огледа у исплаћивању мањих износа пензије од оних који би тужиоцу припадали да је примењено увећање од 11,06% почев од 01.01.2008. године, а како произлази из одредбе чл. 172 Закона о облигационим односима.

У складу са наведеним, без значаја су за доношење другачије одлуке у овој правној ствари наводи туженог да се решење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године за 11,06% од 25.01.2008. године односи искључиво на усклађивање пензија корисника који пензију остварују код тог фонда (цивилних корисника).

Исто тако, тврдње туженог да се решење Републичког фонда ПИО од 25.01.2008. године није могло спровести према војним пензионерима, јер су они своја права остварили код Фонда СОВО, а ова два фонда су два самостална правна лица између којих није постојао однос надређености, не могу се прихватити као правилне. Наиме, тачно је да су РФ ПИО и Фонд СОВО били два посебна правна лица, али је потребно нагласити да се у конкретном случају ради о обавези Фонда СОВО произашлој из одредбе члана 193 став 1 Закона о војсци Србије да пензије војних пензионера усклађује на исти начин као што се усклађују и пензије корисника РФ ПИО. Другим речима, Фонд СОВО је, као посебан правни субјект, био у обавези и да пензије својих корисника усклађује за 11,06% почев од 01.01.2008. године. Међутим, имајући у виду да Фонд СОВО није извршио своју обавезу усклађивања пензија на начин како је наведено, произилази да је штету коју је проузроковао Фонд СОВО, поступајући супротно одредби члана 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ бр. 101/10), у обавези да надокнади РФ

ПИО као његов правни следбеник.

Одлучујући о висини тужбеног захтева, суд је прихватио обрачун достављен од стране тужиоца, према вредности бода 9,40 као релевантан, код чињенице терета доказивања, с обзиром да тужилац није предлагао вештачење, нити желео да сноси трошкове истог, а тужена поред предлога за вештачењем није суду доставила доказ о уплати истог. Наведено се уподобљује Одлуком Министра одбране од 20.03.2008. године о усклађивању војних пензија за 2007. годину (Сл. Војни лист бр.13/2008 од 20.03.2008. године) којом је предвиђено да новчана вредност бода за обрачунавање пензија и других новчаних накнада корисника војних пензија од 01.01.2008. године износи 9,40 динара.

Одлучујући о истакнутом приговору застарелости потраживања, суд је оценио да је исти неоснован. Наиме, као што је већ речено, извор обавезе туженог лежи у штети коју је његов орган проузроковао трећем лицу, у конкретном случају тужиоцу.

Регулишући застарелост потраживања накнаде штете, члан 376 Закона о облигационим односима предвиђа да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1.). У сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала (став 2.).

Члан 361 истог закона прописује да застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано, док је чланом 362 истог закона прописано да застарелост наступа када истекне последњи дан законом одређеног времена.

У конкретном случају, имајући у виду да је правни претходник туженог, Фонд СОВО, био у обавези да усклађене пензије за 11,06% почне да исплаћује тужиоцу најкасније од 20.02.2008. године за јануар 2008. године и даље редом за сваки месец понаособ. Међутим, како правни претходник туженог Републичког фонда ПИО није исплаћивао пензије увећане за 11,06%, произлази да се почетак рока застарелости у смислу одредбе члана 361 Закона о облигационим односима рачуна од 20.02.2008. године, као дана када је тужилац најкасније требало да прими први неусклађени износ пензије, а самим тим и када је најкасније сазнао за штету. С обзиром на то да је тужба тужиоца поднета дана 16.02.2011. године, следи закључак да застарелост није наступила јер није протекао рок од три године од дана сазнања за штету па до подношења тужбе, а посебно не рок од 5 година од дана настанка штете до дана подношења тужбе.

На досуђене износе накнаде штете, почев од марта 2009. године па до марта 2014. године, суд је нашао да тужиоцу припада законска затезна камата почев од тренутка настанка штете, сагласно одредби члана 186 Закона о облигационим односима који прописује да се обавеза накнаде штете сматра доспелом од тренутка настанка штете. Наиме, члан 277 Закона о облигационим односима прописује да дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује, поред главнице, и затезну камату по стопи утврђеној законом.

Имајући у виду да је пензија за децембар 2011. године исплаћена у два дела и то 05. и 21. јануара 2012. године, а да је пензија за јануар 2012. године исплаћена у једном делу 05.02.2012. године, када је дато саопштење да ће се војне пензије у будуће исплаћивати у једном износу и то 5-ог у месецу за претходни месец, суд је на основу чл. 277, у вези са чл. 186 Закона о облигационим односима нашао да тужилац има право на исплату законске затезне камате на износ разлике између припадајуће и неисплаћене пензије и то: у периоду од

марта 2009. године па до децембра 2012. године почев од 20-ог у месецу за претходни месец и од јануара 2012. године па до марта 2014. године почев од 5-ог у месецу за претходни месец, па је, крећући се у у оквиру тужбеног захтева, обавезао туженог на исплату законске затезне камате на износ разлике између припадајуће и неисплаћене пензије и то: у периоду од јануара 2010. године па до децембра 2011. године почев од 20-ог у месецу за претходни месец, а од јануара 2012. године па до децембра 2013. године почев од 6-ог у месецу за претходни месец.

При доношењу одлуке, суд је имао у виду и навод туженог који се односи на то да просечна пензија корисника Фонда за социјално осигурање војних осигураника у 2007 години није била мања од 60% од просечне зараде запослених у Републици Србији без пореза и доприноса, те да ли је просечна пензија тужиоца у 2007. години била испод 60% просечне зараде у Републици без пореза и доприноса, па налази да је овај навод без утицаја на одлуку суда по постављеном тужбеном захтеву. Ово због тога што ванредно усклађивање пензија није накнада штете, јер је то усклађивање имало за циљ да се пензије за убудуће подигну на виши ниво. Потпуно је неприхватљиво по оцени суда да тужилац као и остали пензионери није имао право на увећање пензије за убудуће, јер се налази у систему пензијског и инвалидског осигурања цивилних пензионера и на основу тог извучити закључак да категорија која је претходно припадала Фонду за социјално осигурање војних осигураника нема право на ванредно усклађивање пензија.

Имајући у виду све наведено и то Закон о пензијском и инвалидском осигурању и Закон о Војсци Србије који су општи акти, на основу којих је донето решење о ванредном усклађивању пензија, закон се мора непосредно применити на све пензионере што у случају тужиоца није учињено.

Суд је одлучио као у 5. ставу изреке пресуде код чињенице да је тужилац означио Републички фонд за ПИО као туженог.

Суд је ценио и све остале наводе и предлоге парничних странака али их код утврђеног чињеничног стања и заузетог правног становишта посебно не образлаже налазећи да нису од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео на основу чл. 153., 154., и 163. Закона о парничном поступку и обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове поступка који обухватају трошкове таксе за тужбу и одлуку у износима од по 16.520,00 динара у укупном износу од 33.040,00 динара, обрачунатих према вредности спора, у складу са важећом АТ и ТТ у време пресуђења.

На основу изложеног, одлучено је као у изреци пресуде.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против пресуде дозвољена је жалба
Апелационом суду у Београду у року од 15 дана од дана
пријема писменог отправака пресуде, а преко овог суда.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИ СУД У БЕОГРАДУ
СУДИЈА
Марина Бркић

